

**Чолпон-Ата шаарында 2024-жылдын 1-январынан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине өткөрүлгөн шайкештик аудит жөнүндө
ОТЧЁТ**

Аудитти жүргүзүүнүн негизи: Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн 2026-жылга иш планы.

Аудиттин максаты: жергиликтүү бюджеттин түзүлүшүнө, аткарылышына жана ишине шайкештик аудит жүргүзүү.

Аудит камтыган мезгил аралыгы: 2024-жылдын 1-январынан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгы.

Аудит объектилери: Чолпон-Ата шаардык мэриясы, Чолпон-Ата шаардык Кеңеши, Чолпон-Ата шаардык мэриясынын алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгы, “Чолпон-Ата Суу канал” муниципалдык ишканасы, “Тазалык-Чолпон-Ата” муниципалдык ишканасы жана “Түлбакча” жашылдандыруу муниципалдык ишканасы.

Чолпон-Ата жылуулук муниципалдык ишканасы.

Жооптуу тарап

Чолпон-Ата шаардык мэриясы, Чолпон-Ата шаарындагы жогоруда аталган муниципалдык ишканалар жана мекемелери бул аудиттин жооптуу тарабы болуп саналат.

Жооптуу тараптардын милдеттери

Жогорудагы аталган тараптардын жалпы милдетине мамлекеттик каражаттардын тескелиши жана мыйзамдуу орган тарабынан ыйгарым укуктарды жүргүзүү кирет, ошондой эле ушул аудиттин предметине жооптуу болушат.

Аудитордун милдети

Биздин милдет, жүргүзүлгөн аудиттин негизинде шайкештик аудиттин предмети жана аудиттин тиешелүү критерийлери боюнча өз алдынча корутундуларга келүүдө турат. Аудит, биздин корутундуну тастыктаган жетишеэрлик, талаптагыдай далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор алдамчылыктын же катачылыктын негизинде жол берилген олуттуу шайкештик эместиктин тобокелдигин баалоону камтыган, аудитордун кесиптик пикирине жараша болот. Биз аткарган аудиттин жол-жоболору, ушул жагдайларга туура келет деп эсептейбиз. Чогултулган аудитордук далилдер, ушул отчетто жазылган корутундулар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн, жетиштүү жана талаптагыдай болуп эсептелет деп божомолдойбуз.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп, жергиликтүү бюджеттин түзүлүшү жана аткарылышы Кыргыз Республикасынын ченемдик-укуктук актыларынын (мындан ары—ЧУА) талаптарына шайкеш келиши болуп эсептелет.

Жогоруда көрсөтүлгөн убакыттын ичинде аудитке киргизилген суроолор:

- жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгүнүн түзүлүшүнө жана бюджеттин резервдерин аныктоого аудит;
- бюджеттик каражаттар боюнча чыгымдар сметасынын түзүлүшүнүн негиздүүлүгүнө аудит;
- атайын эсептердин каражаттарын пайдалануусунун жана кирешелерди алуусунун негиздүүлүгүнө аудит;
- эмгек акыларынын чыгымдары боюнча аудит;
- командировкалык чыгымдарга аудит;
- дебитордук жана кредитордук карыздарга аудит;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптарын сактоосуна аудит;
- негизги каражаттардын жана товардык-материалдык баалуулуктардын сакталышына аудит;

- кассалык жана банктык операцияларга аудит;
- коммуналдык кызматтар боюнча чыгымдардын лимиттеринин сакталышына аудит;
- подотчеттук жактардын эсептешүүлөрүнө аудит;
- арендалык мамилелерге аудит;
- капиталдык жана утурумдук оңдоо чыгымдарына аудит.

Аудит критерийлери

Критерий деп, бюджеттик каражаттарды мыйзамга ылайык пайдаланылышынын шайкештигин баалоо эсептелет:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Салык кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Жер кодекси;
- Кыргыз Республикасынын “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Жергиликтүү мамлекеттик администрация жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жөнүндө” Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө” Мыйзамы;

-Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтому (КР МКнын 04.12.25-ж. №778 токтомуна ылайык күчүн жоготкон);

-Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 5-августундагы №451 «Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органынын типтүү түзүмү жана штаттык санын бекитүү жөнүндө» токтому;

-Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 1-августундагы №266 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларына жана муниципалдык кызматчыларына эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» жарлыгы;

-Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 1-августундагы №433 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын тейлеп иштеген кызматкерлерге эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө» токтому;

-Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-апрелиндеги №240 «Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарынын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматтык жана нөөмөттүк автотранспорттун пайдалануу тартипке келтирүү боюнча чаралар жөнүндө» токтому;

-Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча” жобосу (КР Финансы министрлигинин 22.01.24-ж. №1-Б ылайык күчүн жоготкон);

- КР Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартиби”.

Ишти аткарууда колдонулган аудиттин стандарттары

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2021-жылдын 29-мартындагы №01-26/56 токтому менен бекитилген, ошондой эле, Шайкештик аудити жөнүндө колдонмого ылайык, негизинен ISSAI 400 жана ISSAI 1400, шайкештик аудити жөнүндө жетектөөчү көрсөтмөлөр жана INTOSAIнин негиз салуучу принциптерине ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга шайкеш келиши

Аудиттин эл аралык стандарттары этикалык ченемдердин сакталышын, ошондой эле аудит предмети бардык олуттуу аспектиде негизделген ишенимди алуу үчүн, аудитти пландоо жана жүргүзүү, мыйзамдуу жана жөнгө салуучу ченемдерге туура келишин талап кылат.

Аткарылган иштердин кыскача баяндамасы

Аудит Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Ысык-Көл жана Нарын областтары боюнча аймактык бөлүмүнүн бекитилген программасына ылайык, кызмат адамдары тарабынан көрсөтүлгөн иш кагаздарынын, материалдарынын жана маалыматтарынын негизинде жүргүзүлдү.

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндөгү” Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына ылайык, аудитке көрсөтүлгөн бухгалтердик иш кагаздардын толуктугу жана ишенимдүүлүгү үчүн иш кагаздарды көрсөткөн кызмат адамдары жоопкер болушат.

Аудит үчүн келишимдерди бурмалоо тобокелдигине же финансылык отчеттуулуктагы калдыктарды баалоо максатында өлчөмү боюнча негиздүү босоголук маанидеги эсептешүүлөргө №3 Форма пайдаланылды.

Корутунду

Аудитте, Чолпон-Ата шаардык Кеңешинин (аудит маминспектор А.Ж. Усупов тарабынан жүргүзүлгөн), иш-аракеттери төмөндө жазылган жагдайлардан сырткары, бардык олуттуу аспектиде мыйзам талаптарына туура келээри аныкталды.

АУДИТТЕ АНЫКТАЛДЫ:

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы менен табылган баардык финансылык бузуулардын жалпы суммасы **185249,7 миң сомду** түзгөн, анын ичинде **170763,2 миң сом**у калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени **147809,5 миң сом**. Анын ичинен:

-1101 Бюджеттин долбоорун түзүүдөгү жана ал менен бир убакытта түзүлүүчү документтерди түзүүдөгү бузуулар 10755,7 миң сом. Анын ичинде:

-110105 Бюджеттин киреше бөлүгүнүн ченемдик-укуктук актылардын талаптарына туура келбеши, сапатсыз пландоо 10755,7 миң сом;

-2103 Кыргыз Республикасынын бюджеттик тутумунун тиешелүү бюджетине каражаттардын чегерилбеши 12493,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 400,0 миң сом. Анын ичинде:

-210301 Мүлктү тескөөдөн алынган каражаттардын, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн алынган кирешелердин бюджетке чегерилбеши (өз убагында эмес же толук эмес чегерүү) 560,5 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 254,0 миң сом.

-210302 Мажбурлап өндүрүү суммаларын (айыптарды, конфискацияларды, депозиттик эсептин талап кылынбаган суммаларын ж. б.), ошондой эле зыяндын ордун толтуруу катары алынган суммаларды бюджетке чегербөө (өз убагында же толук эмес чегерүү) 146,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген.

-210305 Бюджетке милдеттүү төлөмдөрдүн чегерилбеши (өз учурунда эмес жана толук эмес чегерүү) 12093,2 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

-2201 Бюджеттен каражаттарды берүү тартибин бузуу 3457,2 миң сом, анын ичинде:

-220107 Бюджеттик классификациялоо коддордун колдонууну бузуу менен, бюджеттик каражаттарды ведомстволук бөлүштүрүүчүлөр жана алуучулар тарабынан бюджеттик каражаттарды бөлүү жана багыттоо 3457,2 миң сом.

-**2301 Бюджеттердин каражаттарын максатсыз пайдалануу 35,0 миң сом,** калыбына келтирүүгө тийиш. Анын ичинде:

-230101 Мамлекеттик максаттуу программаларды ишке ашырууга бөлүнгөн каражаттарды башка багытка пайдалануу 35,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш;

- **2302 Капиталдык салымдарга бюджеттик каражаттарды пайдалануудагы жана курулуш иштерин аткаруудагы бузуулар 11082,4 миң сом,** калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 291,6 миң сом. Анын ичинде:

- 230207 Курулуш-куроо иштеринин наркын жана/же көлөмүн жогорулатуу 11082,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 291,6 миң сом.

- **3101 Мүлктүн сакталышын камсыз кылбоо 147152,6 миң сом,** калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 147117,9 миң сом. Анын ичинде:

- 310104 Негизги каражаттарды кириштөө тартибин бузуу, негизги каражаттардын жана материалдык эмес активдердин эскиргендигин эсептөөдөгү бузуулар. Белгиленген тартипте кириштелбеген, эсепке алынбаган мүлктүн болушу 146826,4 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген;

- 310105 Мүлктүн жана акчалай каражаттардын (зыян келтирүү, жоготуу, уурдоо) кем чыгуусу 160,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилген;

-310106 160,0 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиш, калыбына келтирилгени 131,5 миң сом;

- **3103 Мүлктү пайдалануудагы башка бузуулар 273,6 миң сом.** Анын ичинде:

- 310301 Мүлктү пайдалануудагы башка бузуулар 273,6 миң сом;

- **5101 Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуудагы бузуулар 108,6 миң сом,** калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 6,0 миң сом. Анын ичинде:

- 510111 Конкурстук сунуштарды баалоодогу бузуулар 108,6 миң сом, калыбына келтирүүгө тийиштүүсү 6,0 миң сом.

Мындан тышкары, 1 (бир) финансылык активдер боюнча эсеп жүргүзүүдөгү мыйзам талаптарынын сакталбашы, 1 (бир) эсеп жана отчеттуулук тартибинин жана башка бузуулары (410301), 5 (беш) товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуудагы бузуулар (5101), анын ичинен: 2 (эки) (16382,7 миң сомго) ченемдик-укуктук актылардын талаптарына ылайык, конкурс өткөрбөстөн сатып алуулар (товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөр) (510103), 2 (эки) (108,6 миң сомго) конкурстук сунуштарды баалоодогу бузуулар (510111); 1 (бир) мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндө башка жол-жоболук бузуулар (510114), 6 (алты) жана башка жол-жоболук бузуулар (650101).

2024-2025-жылдар үчүн жергиликтүү бюджеттин киреше жана чыгаша бөлүктөрүнүн аткарылышы.

2024-жылдын 1-январына карата эркин калдык 59733,5 миң сомду түзгөн, анын ичинен: бюджеттик каражаттар 57714,1 миң сом, атайын каражаттар 2019,4 миң сом.

2024-жылга Чолпон-Ата шаарынын жергиликтүү бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү боюнча план 170861,2 миң сомго бекитилген, анын ичинен: салыктык келип түшүүлөр боюнча 151715,7 миң сом, салыктык эмес кирешелер боюнча 19145,6 миң сом.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү боюнча такталган план 326676,8 миң сомду түзүп, анын ичинен: салыктык келип түшүүлөр 256904,0 миң сом, салыктык эмес келип түшүүлөр атайын каражаттар менен бирге 55782,7 миң сом, республикалык бюджеттен өз ара берилүүчү максаттуу трансферттер 13990,1 миң сомду түзгөн.

Киреше бөлүгүнүн накталай аткарылышы 374923,4 миң сомду түзгөн, анын ичинен: салыктардын келип түшүүсү 258497,3 миң сом, 1593,3 миң сомго ашык аткарылган же 100,6 %, салыктык эмес кирешелердин келип түшүүлөрү атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 57801,7 миң сом, 2019,0 миң сомго ашык аткарылган же 103,6%, республикалык бюджеттен берилүүчү каражаттар 13990,1 миң сом же 100%, максаттуу трансферттер 44634,3 миң сом.

Ошону менен бирге, 2024-жылга салыктык төлөмдөрү төмөндөгү көрсөткүчтөр боюнча аткарылган эмес:

- киреше салыгы боюнча жылдык план 109740,3 миң сомго бекитилип, 171668,3 миң сомго такталган, анык 159774,5 миң сомго же 93,1% га аткарылган, 11893,8 миң сомго кем түшкөн;

- жер салыгы боюнча жылдык план 21434,1 миң сомго бекитилип, 58318,1 миң сомго такталган, анык 55021,3 миң сомго же 94,3% аткарылган, 3296,8 миң сомго кем түшкөн. 2024-жылга карата прогноздук көрсөткүчтөр жогорулатылып коюлгандыгына байланыштуу план аткарылбай калган.

2024-жылга карата жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 91,3 % аткарылган же план 170861,3 миң сомго бекитилип, 404954,5 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 369863,3 миң сомду, анык чыгымдар 179246,3 миң сомду түзгөн. Анын ичинен:

- “Мамлекеттик кызмат көрсөтүү” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдар бекитилгени 21580,5 миң сом, такталган план 27391,9 миң сом, кассалык чыгымдар 26167,4 миң сом, анык чыгымдар 25495,6 миң сом;

- “Турак-жай коммуналдык кызмат көрсөтүү” сметалык чыгымдар бекитилгени 114719,0 миң сом, такталган план 329246,1 миң сом, кассалык чыгымдар 300080,0 миң сом, анык чыгымдар 113516,4 миң сом;

- “Эс алуу, маданият спорт жана дин” сметалык чыгымдын бекитилгени 6191,0 миң сом, такталган план 9099,1 миң сом, кассалык чыгымдар 8459,2 миң сом, анык чыгымдар 8259,2 миң сом;

- “Билим берүү” сметалык чыгымдын бекитилгени 25879,8 миң сом, такталганы 35241,4 миң сом, кассалык чыгымдар 31182,4 миң сом жана анык чыгымдар 28000,8 миң сом;

- «Социалдык коргоо» сметалык чыгымдын бекитилгени 2491,0 миң сом, такталган план 3976,0 миң сом, кассалык чыгымдар 3974,3 миң сом, анык чыгымдар 3974,3 миң сом.

2025-жылдын 1-январына карата эркин калдык 55993,2 миң сомду түзгөн, анын ичинен: бюджеттик каражаттар 52437,6 миң сом, атайын каражаттар 3555,6 миң сом.

2025-жылга Чолпон-Ата шаарынын жергиликтүү бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү боюнча план 301808,3 миң сомго бекитилген, анын ичинен: салыктык келип түшүүлөр боюнча 264153,3 миң сом, салыктык эмес кирешелер боюнча 37655,0 миң сом.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү такталган план боюнча 513949,1 миң сомду түзүп, анын ичинен: салыктык кирешелер 339417,3 миң сом, салыктык эмес кирешелер 64195,1 миң сом, өз ара берилүүчү максаттуу трансферттер 110336,7 миң сом.

Жергиликтүү бюджеттин киреше бөлүгү 100,3% аткарылган. Киреше бөлүгүнүн накталай аткарылышы 515309,2 миң сомду түзгөн, анын ичинен: салыктардын келип түшүүсү 345150,0 миң сом, 5732,7 миң сомго ашык аткарылган же 101,7 %, салыктык эмес келип түшүүлөр атайын каражаттар менен бирге аткарылганы 59822,5 миң сом, 4372,6 миң сомго аз аткарылган, же 93,2 %, республикалык бюджеттен берилүүчү каражаттар 110336,7 миң сомго аткарылган же 100%.

Ошону менен бирге, 2025-жылга салыктык жана салыктык эмес төлөмдөрү төмөндөгү көрсөткүчтөр боюнча аткарылган эмес:

-мүлк салыгы боюнча жылдык план 36018,9 миң сомго бекитилип, 31400,0 миң сомго такталган, анык 27956,7 миң сомго же 89,0% аткарылган, б.а. 3443,3 миң сомго аз түшкөн.

-административдик жыйым жана төлөмдөр боюнча жылдык план 855,0 миң сомго бекитилип, 3160,0 миң сомго такталган, анык 2280,6 миң сомго же 72,2% аткарылган, б.а. 879,4 миң сомго аз түшкөн.

- акы төлөнүүчү кызматтарды көрсөтүү үчүн акы боюнча жылдык план 13000,0 миң сомго бекитилип, 26628,8 миң сомго такталган, анык 21660,9 миң сомго же 81,3% га аткарылган, б.а. 4967,9 миң сомго аз түшкөн.

2025-жылга карата жергиликтүү бюджеттин чыгаша бөлүгү 97,0% аткарылган же план 301808,3 миң сомго бекитилип, 562818,7 миң сомго такталган, кассалык чыгымдар 546022,8 миң сомду, анык чыгымдар 316570,4 миң сомду түзгөн. Анын ичинен:

-“Мамлекеттик кызмат көрсөтүү” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдар бекитилгени 29658,2 миң сом, такталган план 29415,3 миң сом, кассалык чыгымдар 28008,9 миң сом, анык чыгымдар 28161,0 миң сом;

- “Турак-жай коммуналдык кызмат көрсөтүү” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдар бекитилгени 224381,1 миң сом, такталган план 467957,5 миң сом, кассалык чыгымдар 460735,8 миң сом, анык чыгымдар 238387,9 миң сом;

-“Эс алуу, маданият спорт жана дин” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдын бекитилгени 11685,6 миң сом, такталган план 12647,2 миң сом, кассалык чыгымдар 12158,6 миң сом, анык чыгымдар 9698,5 миң сом;

-“Билим берүү” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдын бекитилгени 31579,9 миң сом, такталганы 46903,5 миң сом, кассалык чыгымдар 39315,2 миң сом жана анык чыгымдар 34518,7 миң сом;

-“Социалдык коргоо” бөлүгү боюнча сметалык чыгымдын бекитилгени 4503,5 миң сом, такталган план 5895,2 миң сом, кассалык чыгымдар 5804,3 миң сом, анык чыгымдар 5804,3 миң сом.

Чолпон-Ата шаарынын мэриясы

(Чолпон-Ата шаарынын мэри Р.Б. Кадыркулов, Чолпон-Ата шаарынын мэриясынын финансы-экономика жана инвестиция бөлүмүнүн башчысынын м.а. Г.К.Керимбаева)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

Ал эми, Бостери айыл өкмөтүндөгү 2020-2021-жылдарга карата мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук жарым-жартылай аткарылган. Анын ичинен төмөнкү жогорулатылган курулуш куроо иштеринин көлөмү калыбына келтирилген эмес: подрядчы “Инсерт” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айыл өкмөтүнүн А.Мамытов мектебинин дааратканасын оңдоодо” 19,4 миң сом; подрядчы “Эльбурс Строй” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айыл өкмөтүнүн кичи суу сактагычын тазалоодо” негизсиз алынган 75,3 миң сом суммасында кошумча нарк салыгы.

Сунуштама: КР ЭПтин мурдагы жазма буйруктарынын аткарылышы толук камсыздалсын.

2024-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 286172,5 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 261159,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 77351,3 миң сомду түзгөн.

2025-жылга №2 форма “Мекеменин сметалык чыгымдарынын аткарылышы жөнүндө” отчеттун негизинде чыгымдар сметасы 295509,8 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 283785,2 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 94392,6 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 31-майындагы №302 токтому менен бекитилген “Казыналыктын бирдиктүү эсеп системасындагы депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” Жобосунун 4-пунктунун талаптарын бузууга жол берилген, 2022-жылдан берки мэриянын депозиттик эсеп счетунда жалпы **146,0 миң сом** контракттын аткарылышын кепилдик камсыздоо үчүн тапшырылган каражаттар аныкталган.

Аудит учурунда Чолпон-Ата мэриясынын 2026-жылдын 20-февралындагы №01.1/7-74 тескемесине ылайык депозиттик эсептен, Чолпон-Ата мэриясынын эсептик счётуна **146,0 миң сом** төгүлдү.

2. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **10660,9 миң сомду** түзүп, калыбына келтирилгени 291,6 миң сом. Анын ичинен жергиликтүү бюджеттин эсебинен:

- подрядчы “Д.С. Строй Монтаж” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы “Бактуу-Долоноту конушунун ипподромун жарыктандыруу жумуштарында” **61,7 миң сомго** (аудиттен кийин 2026-жылдын 12-майындагы №9919999 дүмүрчөгү аркылуу калыбына келтирилди);

- подрядчы “Тагай Курулуш” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы С.Чекиров көчөсүнө асфальт-бетон төшөө жумуштарында” **22,0 миң сомго**;

- подрядчы “Вилла” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарынын Бактуу-Долоноту айылындагы Т.Атаев атындагы орто мектебинин аймагында даараткана курууда **39,0 миң сомго** (натуралдык өлчөмдө калыбына келтирилди) жана “Чолпон-Ата шаарынын С.Чекиров көчөсүн бойлото таяныч дубалдарды куруу жана көрктөндүрүү, тротуарды төшөө жумуштарында” **47,5 миң сомго**;

- подрядчы “Кубат” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарында Ала-Тоо кичи бакчасынын жолуна асфальт төшөө жумуштарында **205,8 миң сомго** аткарылган иштердин көлөмү жогорулатылган, 6% бирдиктүү салыгы **155,7 миң сом** ашык алынган жана Чолпон-Ата шаарындагы А.Корголдоев көчөсүндө кичи футбол аянтчасын куруу жумуштарында 6% бирдиктүү салыгы **454,2 миң сом** ашык алынган;

- подрядчы “Таш-Кыя плюс” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айылындагы көчөлөрүнө көпүрөлөрдү курууда” **191,7 миң сомго**;

- подрядчы “Рим и Ко” ЖЧКсы тарабынан “Золотые пески” эс алуу жайына жөө адамдар басуучу жолун оңдоодо” **106,2 миң сомго**;

- подрядчы “Данакер Рай” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарынын жана Бактуу-Долонотту айылынын көчөлөрүн жарыктандыруу жумуштарында **76,0 миң сомго** (натуралдык өлчөмдө калыбына келтирилди) жана “Бактуу-Долоноту айылындагы Т.Атаев атындагы мектептин аймагына тосмо тургузуу жумуштарында **58,0 миң сомго**;

- подрядчы “Эра Строй Инвест” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы Курортная көчөсүнө көпүрө куруу жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү долбоорго жана аткарылуучу иштердин көлөмдөрүнө дал келбестиги **1884,1 миң сомду** түзгөн жана АИАда тоолуу райондо кабыл алынуучу коэффициенттери **162,7 миң сомго** жогорулатылган;

- подрядчы “Нур Строй Инвест” ЖЧКсы тарабынан Бостери айылындагы “Борбор” эс алуу жайында коопсуздук пунктун уюштуруу жумуштарында **148,7 миң сомго**;

- подрядчы “Гранд Строй Сервис” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы “Чкалов көчөсүнө асфальт-бетон төшөө жумуштарында” **65,2 миң сомго**;

-подрядчы “Строительная фирма Иссык-Куль” ЖАК тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы таштанды жайына тосмо орнотуу жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **124,1 миң сом** ашык алынган;

-подрядчы “Арча-Ресурс” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы Арал-Корголдоев көчөсүндө суу агызуучу каналын куруу жумуштарында” **160,5 миң сомго**;

-подрядчы “Эраалы Энерго Строй” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айылындагы кичи футбол талаачасын курууда” **94,2 миң сомго**;

-подрядчы “Бюльдинг Парадайс” ЖЧКсы тарабынан Бостери жана Бакты Долоноту айылдарынын жолуна жарыктандыруу орнотуу жумуштарында” **47,1 миң сомго** (2026-ж.23.04. №37 ТТ аркылуу калыбына келтирилди);

-подрядчы “СК Линсар” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы А. Осмонов атындагы мектебинин чатырын реконструкциялоо жумуштарында” **67,8 миң сомго** (2026-ж.27.04. №01 ТТ аркылуу калыбына келтирилди);

- *подрядчы КР Президентинин Администрациясына караштуу “Кыргызстройсервис” МИ тарабынан:*

- “Чолпон-Ата шаарындагы Бөкөнбаев көчөсү №14 дарегинде жайгашкан турак үйдү бала бакча кылып багытын өзгөртүүдө” **118,5 миң сомго**;

- “Чолпон-Ата шаардык ооруканасы жайгашкан райондо балдар аянтчасын куруу” жумуштарында **22,8 миң сомго**;

- Чолпон-Ата шаарындагы “А. Осмонов атындагы мектебине ажатканасын курууда” **43,3 миң сомго** жана “И. Абдразаков мектебинин авариялык абалдагы ажаткананын ордуна жаңы ажатканасын курууда” **43,3 миң сомго**;

- субподрядчы “Алтын Хаус” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы “Кейсар” шаардык көл жээгин жакшыртуу жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү **4273,2 миң сомго** жогорулатылган жана келишимдин шартына ылайык, жумуштар 2025-жылдын 15-майында бүткөрүлүшү керектигине карабастан, аудит учурунда бүткөн эместигине байланыштуу 5% үстөк айып **1987,6 миң сом** эсептелинди. Белгилей кетсек, жалпы 39751,6 миң сомдук келишимден 17850,6 миң сомдук АИА аудитке берилбегендиктен аудит өткөрүүгө мүмкүн болгон жок.

Белгилей кетсек, төмөнкүлөр боюнча аудитке объектилердин сметалары, АИА, төлөө тапшырмалары, аткаруучу иш кагаздар берилбегендиктен аудит өткөрүүгө мүмкүн болгон жок:

-Чолпон Ата шаарынын Бостери айылындагы “Жетиген” жана “Алма-Ата” эс алуу аймактарын (туристтик маршрут) бириктирүүчү Орто-Долоноту дарыясына көпүрө куруу;

-Совет көчөсүнүн кесилиши жана “Көгүлтүр Ысык-Көл” санаториясынын бурулушуна, Найзабеков көчөсүнүн кесилиши жана “Каприз” эс алуу борборунун бурулушуна, Мамытов жана Исмаилов көчөлөрүнүн кесилишине светофор орнотуу;

-2025-жылдын 24-июлунда Чолпон-Ата шаарынын “Бирлик-1” кичи районундагы Акматбай-Ата көчөсүндө күрөш залын куруу жумуштарына 20000,0 миң сомдук, 2024-жылдын 7-октябрында Чолпон-Ата шаарындагы Акматбай-Ата көчөсүнө жөө адамдар басуучу жол курууга 7500,0 миң сомдук, 2025-жылдын 5-декабрында Чекиров көчөсүнө саркынды суу агызуу жумуштары, Панфилов көчөсүнө асфальт-бетон жумуштары, Санаторная көчөсүндөгү конок үйүн оңдоо жумуштарына жалпы 18963,3 миң сомдук келишимдер түзүлгөн, подрядчыга 16097,9 миң сом төлөнүп берилген.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

- подрядчы “Тагай Курулуш” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы С.Чекиров көчөсүнө асфальт-бетон төшөө жумуштарында” **22,0 миң сом**;

- подрядчы “Вилла” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарынын С.Чекиров көчөсүн бойлото таяныч дубалдарды куруу жана көрктөндүрүү, тротуарды төшөө жумуштарында” **47,5 миң сом**;

- подрядчы “Кубат” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарында Ала-Тоо кичи бакчасынын жолуна асфальт төшөө жумуштарында **205,8 миң сом**, ашык алынган 6% бирдиктүү салыгы **155,7 миң сом** жана Чолпон-Ата шаарындагы А.Корголдоев көчөсүндө кичи футбол аянтчасын куруу жумуштарында ашык алынган 6% бирдиктүү салыгы **454,2 миң сом**;

- подрядчы “Таш-Кыя плюс” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айылындагы көчөлөрүнө көпүрөлөрдү курууда” **191,7 миң сом**;

- подрядчы “Рим и Ко” ЖЧКсы тарабынан “Золотые пески” эс алуу жайына жөө адамдар басуучу жолун оңдоодо” **106,2 миң сом**;

-подрядчы “Данакер Рай” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарынын “Бактуу-Долоноту айылындагы Т.Атаев атындагы мектептин аймагына тосмо тургузуу жумуштарында **58,0 миң сомго**;

-подрядчы “Эра Строй Инвест” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы Курортная көчөсүнө көпүрө куруу жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү долбоорго жана аткарылуучу иштердин көлөмдөрүнө дал келбестиги **1884,1 миң сом** жана жогорулатылган **162,7 миң сом**, укук коргоо органдарына укуктук баа берүү үчүн сунушталсын;

-подрядчы “Нур Строй Инвест” ЖЧКсы тарабынан Бостери айылындагы “Борбор” эс алуу жайында коопсуздук пунктун уюштуруу жумуштарында **148,7 миң сом**;

-подрядчы “Гранд Строй Сервис” ЖЧКсы тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы “Чкалов көчөсүнө асфальт-бетон төшөө жумуштарында” **65,2 миң сомго**;

-подрядчы “Строительная фирма Иссык-Куль” ЖАК тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы таштанды жайына тосмо орнотуу жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **124,1 миң сом** ашык алынган;

-подрядчы “Арча-Ресурс” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы Арал-Корголдоев көчөсүндө суу агызуучу каналын куруу жумуштарында” **160,5 миң сомго**;

-подрядчы “Эраалы Энерго Строй” ЖЧКсы тарабынан “Бостери айылындагы кичи футбол талаачасын курууда” **94,2 миң сомго**;

-субподрядчы “Алтын Хаус” ЖЧКсы тарабынан “Чолпон-Ата шаарындагы “Кейсар” шаардык көл жээгин жакшыртуу жумуштарында” аткарылган иштердин көлөмү **4273,2 миң сом** жана подряддык келишимдин 4.3-пунктосуна ылайык КР Граждандык кодексинин 629-беренесинин негизинде **1987,6 миң сом** үстөк айып өндүрүлсүн, укук коргоо органдарына укуктук баа берүү үчүн сунушталсын;

-подрядчы КР Президентинин Администрациясына караштуу “Кыргызстройсервис” МИ тарабынан:

- “Чолпон-Ата шаарындагы Бөкөнбаев көчөсү №14 дарегинде жайгашкан турак үйдү бала бакча кылып багытын өзгөртүүдө” **118,5 миң сом**;

- “Чолпон-Ата шаардык ооруканасы жайгашкан райондо балдар аянтчасын куруу” жумуштарында **22,8 миң сом**;

- Чолпон-Ата шаарындагы “А. Осмонов атындагы мектебине ажатканасын курууда” **43,3 миң сом** жана “И. Абдразаков мектебинин авариялык абалдагы ажаткананын ордуна жаңы ажатканасын курууда” **43,3 миң сом**;

Подрядчы КР Президентинин Администрациясына караштуу “Кыргызстройсервис” МИ тарабынан аткарылган, төмөнкү объектилердин (сметалары, АИА, төлөө тапшырмалары, аткаруучу иш кагаздар) курулуш иштерине аудит өткөрүү үчүн иш кагаздарын камсыздап берүү үчүн тиешелүү чаралар көрүлсүн жана укуктук баа берүү үчүн укук коргоо органдарына сунушталсын;

-Чолпон Ата шаарынын Бостери айылындагы “Жетиген” жана “Алма-Ата” эс алуу аймактарын (туристтик маршрут) бириктирүүчү Орто-Долоноту дарыясына көпүрө куруу;

-Совет көчөсүнүн кесилиши жана “Көгүлтүр Ысык-Көл” санаториясынын бурулушуна, Найзабеков көчөсүнүн кесилиши жана “Каприз” эс алуу борборунун бурулушуна, Мамытов жана Исмаилов көчөлөрүнүн кесилишине светофор орнотуу;

- 2025-жылдын 24-июлунда Чолпон-Ата шаарынын “Бирлик-1” кичи районундагы Акматбай-Ата көчөсүндө күрөш залын куруу жумуштарына 20000,0 миң сомдук, 2024-жылдын 7-октябрында Чолпон-Ата шаарындагы Акматбай-Ата көчөсүнө жөө адамдар басуучу жол курууга 7500,0 миң сомдук, 2025-жылдын 5-декабрында Чекиров көчөсүнө саркынды суу агызуу жумуштары, Панфилов көчөсүнө асфальт-бетон жумуштары, Санаторная көчөсүндөгү конок үйүн оңдоо жумуштарына жалпы 18963,3 миң сомдук келишимдер түзүлгөн, подрядчыга 16097,9 миң сом төлөнүп берилгендиги боюнча.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Жүргүзүлгөн инвентаризациянын жыйынтыгында, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2023-жылдын 29-декабрындагы ПЖ №370 Жарлыгы Кыргыз Республикасынын айыл аймактарынын жана шаарларынын деңгээлинде пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү жөнүндө Жарлыгын аткарууга алынып, Чолпон-Ата шаарынын курамына Бостери жана Бактуу-Долоноту айылдары кошулуп, Бостери айыл өкмөтүнүн, балансындагы негизги каражаттарды Чолпон-Ата шаардык мэриясына өткөрүп берүүдө:

- мурунку жайыт комитет тарабынан Бостери айыл өкмөтүнүн балансына өткөн 3 даана баланстык баасы 80,0 миң сомдон жалпы **240,0 миң сомдук** темир боз үй, Чолпон-Ата шаардык мэриясына өткөрүлүп берилген эмес жана кабыл алуу өткөрүү актысында көрсөтүлгөн эмес. Аудит учурунда жалпы 240,0 миң сомдук темир боз үй кабыл алуу актысы түзүлүп, Чолпон-Ата шаардык мэриясына өткөрүлүп, баланска кабыл алынды.

- мурдагы МИ “Бостери тазалык” ишканасынын жетекчиси Б. Шаменовдун жоопкерчилигине өткөрүлгөн, жалпы баланстык баасы **160,0 миң сомдук** 2 даана жылкы жок болуп чыккан. Аудит учурунда, 160,0 миң сом жергиликтүү бюджетке калыбына келтирилди (12.02.26-ж. №398000444 дүмүрчөгү).

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча Жобонун талаптарын бузууга жол берилген, жалпы суммасы **3150,7 миң сомдук** негизги каражаттар баланска кириштелген эмес. Алар:

- мамлекеттик сатып алуулар жолу менен “Ак-Шайман” ЖЧКсы менен Чолпон-Ата шаардык мэриясынын ортосундагы 2025-жылдын 17-ноябрындагы №567 келишимдин негизинде жалпы суммасы **1983,0 миң сомдук** негизги каражаттар: микрофон 30 даана 7,0 миң сомдон жалпы 210,0 миң сомго; микшер 1 даана 30,0 миң сом; үндү чоңойтуу 2 даана 45,0 миң сомдон жалпы 90,0 миң сом; кабель 100 метр 55,0 миң сом; колонка 4 даана 65,0 миң сомдон жалпы 260,0 миң сом; лэд экран 32 м2, 23,3 миң сомдон жалпы 748,0 миң сом; видео процессор 1 даана 70,0 миң сом; лэд экранды көтөрүүчү аппарат 2 даана 180,0 миң сомдон 360,0 миң сом; балка (подвесная балка) 8 даана 5,0 миң сомдон 40,0 миң сом; үндү алмаштыруучу процессор 2 даана 60,0 миң сомдон жалпы 120,0 миң сом; Аудит учурунда баланска кабыл алынды;

-ПРООН аркылуу Чолпон-Ата шаардык мэриясына 2025-жылдын 26-декабрындагы өткөрүп берүү актысынын негизинде Чолпон-Ата шаарынын мэриясына жалпы **1167,7 миң сомдук** (13,3 доллар) негизги каражаттар: ноутбук 10 даана 85,5 миң сомдук жалпы 855,0 миң сом; интерактивдик панель 1 даана 155,3 миң сом; материзованный экран 1 даана 85,5 миң сомдук; цветной принтер 1 даана 53,0 миң сомдук; принтер 1 даана 18,9 миң сомдук. Аудит учурунда баланска кабыл алынды.

О.э. Бостери айылында жайгашкан маданият үйүндө 30 даана ноутбук баланска алынбагандыгы, ашыктыгы аныкталды. Бул негизги каражаттар кабыл алуу актысы жок демөөрчү У.К. Жылкыбаев тарабынан баасы жок тапшырылган.

Аудит учурунда комиссия түзүлүп, ноутбуктун базар баасын эсептөө боюнча адис чыкырылып 1 даана ноутбуктун баасын 15,0 миң сомдон жана жалпы 30 даана ноутбук

баасы **450,0 миң сомдон** актынын негизинде бааланып, мэриянын балансына кабыл алынды.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча Жобосунун талаптары сакталбастан, спорт машыктыруучулардын ар кандай спорттук иш чаралар чыгымдарына жалпы **131,5 миң сом** тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталган (авансалык отчет). Аудит учурунда калыбына келтирилди (02.03.26ж. №494600079; 26.02.26ж. №494600085 дүмүрчөктөрү).

Аудит мамлекеттик инспекторлор А.Ж. Усупов, Н.А. Жумашева, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Чолпон-Ата шаарынын мэриясынын алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгы.

(башчысы А.К. Аманов, башкы эсепчи А.Н.Дыйканбаева)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

2024-жылга чыгымдар сметасы 12619,5 миң сомго бекитилип, жыл ичинде 14311,9 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 13160,6 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 13170,5 миң сомду түзгөн.

2025-жылга чыгымдар сметасы 14948,8 миң сомго бекитилип, жыл ичинде 16744,3 миң сомго такталган, кассалык чыгашалар 14856,9 миң сомду, иш жүзүндөгү чыгашалар 14809,9 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Чолпон-Ата шаарына Ысык-Көл областынын капиталдык курулуш башкармалыгы тарабынан 2 бала бакча 139017,8 миң сомго салынган, анын ичинен 120 орундуу “Акылман” бала бакчасы 77334,6 миң сомду, 60 орундуу “Келечек башаты” 61683,2 миң сомду түзөт. Чолпон-Ата шаардык мэриясынын 2025-жылдын 31-декабрындагы №0001 жана №0002 билдирүүлөрүнө ылайык аталган бала бакчалар Чолпон-Ата шаарынын мэриясынын алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгына өткөрүлүп берилген. Бирок, КР Финансы министрлигинин 2024-жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча Жобонун” талаптары сакталбастан, жалпы суммасы **139017,8 миң сомдук 2 (эки) бала бакча** баланска кириштелген эмес. Аудит учурунда баланска кабыл алынды.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Чолпон-Ата шаарынын мэриясы алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгынын бухгалтердик балансынын 3-тиркемесине ылайык, 2026-жылдын 1-январына карата 598,9 миң сомго материалдык калдыктар көрсөтүлгөн. Аудиттин жүрүшүндө белгиленген калдыктарына башкармалыктын имаратынын учурдагы оңдоо иштери жүргүзүлгөндүгү жана Чолпон-Ата шаардык мэриясы тарабынан оңдоо иштеринин жумуштары баланстан баланска берилгендиги аныкталды. Бирок, Чолпон-Ата шаарынын мэриясы алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгынын бухгалтердик балансында *598,9 миң сом* акча каражаттары туура эмес чагылдырылган. Тактап айтканда, учурдагы оңдоо иштеринин жумуштарынын чыгымдары баланстан чыгышталган эмес. Аудит учурунда бухгалтердик маалымат түзүлүп, учурдагы оңдоо иштери боюнча чыгымдар баланстан чыгарылды.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-

аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомунун 12-пунктунун талаптары аткарылбастан, мурунку Бостери айыл аймагынын, “Жылуулук” муниципалдык ишканасынын жана кайтарымсыз алынган муниципалдык мүлктөрү Чолпон-Ата шаарынын мэриясы алдындагы муниципалдык менчик башкармалыгынын бирдиктүү реестрине киргизилген эмес. 2022-жылдын 28-декабрында түзүлгөн муниципалдык менчиктеги мүлктөрдүн реестри кайрадан жаңыртылган эмес. Жыйынтыгында, Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 15-мартындагы №37 “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын 9-беренесине ылайык Муниципалдык мүлктүн бирдиктүү реестри түзүлгөн эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 7-февралындагы №52 “Пилоттук режимде административдик-аймактык реформа жүргүзүү мезгилинде Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун аткаруу органдарынын ишин уюштуруу жөнүндө” токтомуна ылайык, мурунку Бостери айыл аймагы жана “Жылуулук” муниципалдык ишканасы Чолпон-Ата шаарына бириктирилгендиктен Кыргыз Республикасынын 2002-жылдын 15-мартындагы №37 “Мүлккө муниципалдык менчик жөнүндө” Мыйзамынын 9-беренесине ылайык Муниципалдык мүлктүн бирдиктүү реестри түзүлсүн.

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: МИ тарабынан Чолпон-Ата шаарындагы муниципалдык жердин топографиясына 2024-жылдын 19-ноябрында конкурстук жарыя берилген. Конкуртка “Кыргыз Хаус” ЖЧКсы 602,0 миң сом, “Эркин-Тоо Сервис” ЖЧКсы 832,3 миң сом, “ГеоСтан” ЖЧКсы 480,0 миң сом, “Тез строй” ЖЧКсы 541,8 миң сом, ГИС Проект” ЖЧКсы 377,4 миң сом эсебинде сунуш берген. Конкурстук комиссиянын чечими менен “ГеоСтан” ЖЧКсы 480,0 миң сом суммасы менен конкурстун жеңүүчүсү деп табылган.

Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 16-беренесинин 2-пунктунун 2-пунктчасына ылайык, “Берүүчүлөргө карата квалификациялык талаптарды белгилөөнү талап кылган товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууда квалификациялык, техникалык талаптарга ылайык келүү жана веб-порталда кулактандыруу жарыялоо жолу менен сатып алынуучу эң төмөнкү баа тандоо критерийлери болуп саналат”-деп көрсөтүлгөн талаптары сакталбастан, эң аз баа менен катышкан, квалификациялык жана техникалык талаптарга ылайык келген “ГИС Проект” ЖЧКсы (377,4 миң сом) жеңүүчү деп табылбастан, техникалык спецификациялары туура келбейт деген чечим менен конкурстан четтетилген жана “ГеоСтан” ЖЧКсынын сунушунун ортосундагы айырма (480,0-377,4) **102,6 миң сом** бюджеттик жоготууга алып келген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын. Конкурс өткөрүүдө бюджеттик жоготууга алып келген тиешелүү кызматкерлердин жоопкерчилиги каралсын.

5. Критерийлерди бузуулар аныкталды: КРӨнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы №571 токтому менен бекитилген “Муниципалдык менчикте турган жер участкаторуна менчик же ижара укугун берүү тартиби жана шарттары жөнүндө типтүү Жобосунун” 7-пунктунун талаптарын бузууга жол берилген, коомчулуктун, коммерциялык эмес жана башка уюмдардын өкүлдөрү комиссиянын курамына киргизилген эмес.

Сунуштама: Комиссиянын курамы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 23-сентябрындагы №571 токтому менен бекитилген “Муниципалдык менчикте турган жер участкаторуна менчик же ижара укугун берүүнүн тартиби жана шарттары жөнүндө типтүү Жобосунун” 7-пунктунун талаптарына ылайык бекитилсин.

Аудит мамлекеттик инспектор М.Б. Аитов тарабынан жүргүзүлгөн.

Чолпон-Ата суу канал муниципалдык ишканасы
(жетекчиси М.Т.Турдакунов, башкы эсепчиси С.Б. Асанова)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

2024-жылы накталай түрүндө чогултулган киреше 54496,2 миң сом, анын ичинен калктан 8109,6 миң сом, мекеме-ишканалардан 18595,2 миң сом, башка кызматтардан 305,5 миң сом чогултулган жана 6609,9 муниципалдык заказды аткарууга мэрия тарабынан каржыланган, жергиликтүү бюджеттен 20876,0 миң сом субсидия катары келип түшкөн.

2025-жылы накталай түрүндө чогултулган киреше 99969,4 миң сом, анын ичинен калктан 13099,2 миң сом, мекеме-ишканалардан 22939,3 миң сом, башка кызматтардан 564,9 миң сом чогултулган, жергиликтүү бюджеттен жалпы 63366,0 миң сом келип түшкөн. Анын ичинен ЖКХдан 4535,0 миң сом, муниципалдык заказды аткарууга 37081,0 миң сом, субсидия катары 21750,0 миң сом берилген.

2024-жыл үчүн чыгымдар 52975,6 миң сомду, 2025-жыл үчүн чыгымдар 99139,8 миң сомду түзгөн.

Салыктык амортизациялоо максатында салыктык топко киргизилген негизги каражаттарды сатуудан түшкөн кирешени жана жергиликтүү бюджеттен түшкөн субсидияны кошпогондо, товарларды, жумуштарды, кызматтарды сатуудан түшкөн 2024-жылга товарларды, жумуштарды, кызматтарды сатуудан түшкөн жалпы киреше 54026,4 миң сомду түзсө, киреше алуу менен байланышкан чыгымдар жалпы 50803,6 миң сомду, 2024-жылдын жыйынтыгы менен чыккан таза пайдасы 3222,8 миң сомду түзгөн, 2025-жылга товарларды, жумуштарды, кызматтарды сатуудан түшкөн жалпы киреше 100483,2 миң сомду түзсө, киреше алуу менен байланышкан чыгымдар жалпы 100337,7 миң сомду, 2024-жылдын жыйынтыгы менен таза пайдасы 145,5 миң сомду түзгөн.

1. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 24-январындагы №8 “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталбастан, 2024-жылдын 1-августунан 2025-жылдын 31-декабрына чейин жалпы **7813,7 миң сомго** камсыздандыруу төгүмдөрү аз (17,25 %дын ордуна 2,25% эсептелинген) эсептелген (*2024-жылда 1754,0 миң сом, 2025-жылда 6059,7 миң сом*).

Сунуштама: Камсыздандыруу төгүмдөрү боюнча жалпы **7813,7 миң сом** (*2024-жылда 1754,0 миң сом, 2025-жылда 6059,7 миң сом*) суммасында эсептелинбеген камсыздандыруу төгүмдөрү тиешелүү бюджетке которулсун. Мындан ары, эмгек акыдан камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөө Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Мыйзамына шайкеш жүргүзүлсүн, камсыздандыруу төгүмдөрүн өз убагында эсептөөгө жана мамлекеттик бюджетке чегерүүгө көзөмөл жүргүзүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **396,2 миң сомду** түздү. Анын ичинен жергиликтүү бюджеттин эсебинен:

- подрядчы “СарБи” ЖЧКсы тарабынан “Суу мунарасын орнотуу жана суу түтүк тармакка туташтыруу жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **17,3 миң сомго** ашык алынган, “Чкалов көчөсүнө суу өткөргүчтөрүн монтаждоо жумуштарында” 6% сатуудан бирдиктүү салыгы **88,3 миң сомго** ашык алынган;

- подрядчы ЖИ “Беккелди Жеңишбек” ЖЧКсы тарабынан “Бактуу Долоноту айылындагы скважинаны тазалоо жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **59,6 миң сомго** ашык алынган, “Бактуу Долоноту айылындагы терең скважинаны бургулоо жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **231,0 миң сомго** ашык алынган.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

- подрядчы “СарБи” ЖЧКсы тарабынан “Суу мунарасын орнотуу жана суу түтүк тармакка туташтыруу жумуштарында” ашык алынган 4% бирдиктүү салыгы **17,3 миң сом**, “Чкалов көчөсүнө суу өткөргүчтөрүн монтаждоо жумуштарында” ашык алынган 6% сатуудан бирдиктүү салыгы **88,3 миң сом**;

- подрядчы ЖИ “Беккелди Жеңишбек” ЖЧКсы тарабынан ашык алынган: “Бактуу Долоноту айылындагы скважинаны тазалоо жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **59,6 миң сом**, “Бактуу Долоноту айылындагы терең скважинаны бургулоо жумуштарында” 4% бирдиктүү салыгы **231,0 миң сом**.

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Чолпон-Ата суу канал муниципалдык ишканасынын берилген маалыматтарына ылайык, 2026-жылдын 1-январына карата ишканага таза сууга болгон дебитордук карыз жалпы *5196,3 миң сомду* түзүп, келишим боюнча өз учурунда сууга болгон төлөмдөр жыйналган эмес. Анын ичинен: 3785,9 миң сом жергиликтүү калктан, 1410,4 миң сом ишкана мекемелерден жана жеке ишкерлерден.

Сунуштама: Түзүлгөн келишимдерге ылайык таза суу төлөмдөрүн өз убагында төлөнүшү камсыз кылынсын жана *5196,3 миң сом* эсебинде дебитордук карыздарды жоюу боюнча тиешелүү иш чаралар жүргүзүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” талаптарын сактабастан, ар кандай аткарылуучу кызматтар үчүн жана материалдык баалулуктарды сатып алууда 2024-25-жылдар аралыгында *жалпы 14218,4 миң сомго* конкурс өткөрүлбөстөн чыгымдалган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары так сакталсын. Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аудит мамлекеттик инспекторлор М.Б. Аитов, Н.А. Жумашева, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Чолпон-Ата шаарынын “Чолпон-Ата жылуулук” муниципалдык ишканасы

(жетекчиси А.Ы.Сырдабаев, башка эсепчиси Г.Ж.Байымбетова)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Салык эмес кирешелер жөнүндө” кодексинин 101-беренесинин 3;4-пункттарынын талаптарын бузууга жол берилген, муниципалдык мүлктү ижаралоодон түшкөн **306,5 миң сом** жергиликтүү бюджетке чегерилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын "Салык эмес кирешелер жөнүндө" кодексинин 101-беренесинин 3;4-пункттарынын талаптарына ылайык, муниципалдык мүлктү ижарага берүүдөн түшкөн **306,5 миң сом** жергиликтүү бюджетке которулсун.

2. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Курулуш куроо иштеринин көлөмдөрүн же бааларын жогорулатуу жалпы **25,3 миң сомду** түзүп. Анын ичинен жергиликтүү бюджеттин эсебинен:

- подрядчы ЖИ "У. Шаимбетов" тарабынан "Чолпон-Ата шаарындагы лотоктор үчүн плита жабдууларын жеткирүү жумуштарында" **9,2 миң сомго**;

- подрядчы "Энергосила" ЖЧКсы тарабынан "Кубаттуулугу 4000 кВам болгон ТМ 10/9кВ эки трансформаторлорун жана откана жабдууларын оңдоо жумуштарында" 4% сатуудан алынуучу салыгы **16,1 миң сомго** ашык алынган.

Сунуштама: Төмөнкүлөрдүн эсебинен жогорулатылган курулуш куроо иштеринин көлөмдөрү калыбына келтирилсин:

- подрядчы ЖИ "У.Шаимбетов" тарабынан "Чолпон-Ата шаарындагы лотоктор үчүн плита жабдууларын жеткирүү жумуштарында" **9,2 миң сом**;

- подрядчы "Энергосила" ЖЧКсы тарабынан "Кубаттуулугу 4000кВамболгон ТМ 10/9кВ эки трансформаторлорун жана откана жабдууларын оңдоо жумуштарында" **16,1 миң сомго** ашык алынган 4% сатуудан алынуучу салыгы.

3. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 "Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселелери жөнүндө" токтомунун 22-пунктунун 3-бөлүгүнүн "негизги каражаттарды кабыл алуу жана эсептен чыгаруу төмөнкү формалар аркылуу жүзөгө ашырылат: негизги каражаттарды кабыл алуу актысы (инвойс) жана оңдолгон, реконструкцияланган жана модернизацияланган активдерди кабыл алуу актысы" - деген талаптарын бузууга жол берилген, анын ичинен:

- 2024-жылдын 1-июлунан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгында жалпы **659,8 миң сомдук** негизги каражаттар орнотулуп ишке колдонууга берилген жабдуулар баланска негизги каражаттар катары кабыл алынган эмес.

Мындан сырткары, 876,1 миң сомдук жабдуулар, колдонууга жараксыз (ликвидсиз) жалпы 1535,9 миң сомдук жабдуулар 21202121 "Бүтпөгөн курулуш" эсебине негизсиз алып баргандыгы аныкталды. Аудит учурунда баланска 659,8 миң сомдук негизги каражаттар кабыл алынып, 21202121 "Бүтпөгөн курулуш" эсебинен негизсиз алып барган жалпы 1535,9 миң сомдук жабдуулар чыгарылып жана 876,1 миң сомдук жабдуулар колдонууга жараксыздыгы (ликвидсиз) боюнча атайын органдардан сапаты боюнча корутунду алуу жөнүндө бухгалтердик тактама түзүлдү;

- 2024-жылдын 1-июлунан тартып 2025-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгында жалпы **3250,3 миң сомдук** капиталдык оңдоо иштери жүргүзүлгөн, бирок жумуштардын баасы эсепке алынбагандыгы аныкталды. Аудит учурунда баланска 3250,3 миң сомдук негизги каражаттар катары кабыл алынды.

Сунуштама: Аудиттин жүрүшүндө 659,8 миң сом суммасындагы негизги каражаттар эсеп боюнча баланска алынгандыгын, 21202121 "Бүтпөгөн курулуш" эсебинен негизсиз алып барган жалпы 1535,9 миң сомдук жабдуулар чыгарылгандыгы жана баланска 3250,3 миң сомдук негизги каражаттар катары кабыл алынгандыгы эске алынсын. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 7-октябрындагы №231 "Кыргыз Республикасында ишкердик субъекттери, коммерциялык эмес уюмдар (бюджеттик мекемелерди албаганда) тарабынан бухгалтердик эсептин жана каржылык отчеттуулуктун жүргүзүлүшүнүн маселелери жөнүндө" токтомунун 22-пунктунун 3-бөлүгүнүн талаптарын сактоону жана 876,1 миң сомдук жабдуулар колдонууга жараксыздыгы (ликвидсиз) боюнча атайын органдардан сапаты боюнча корутунду алуу боюнча иш-чаралар көрүлсүн.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: "Чолпон-Ата жылуулук" муниципалдык ишканасынын 2025-жылдын жыйынтыгы боюнча 1583,9 миң сом пайда менен чыккан.

Бирок, ишкананын жалпы финансылык-экономикалык көрсөткүчтөргө талдоо жүргүзүүдө жалпы дебитордук аласаларынын жана кредитордук карыздарынын карап чыгып, жылдын жыйынтыгы боюнча кредит жагы 8781,9 миң сомго ашыкча болгондугу аныкталды, б.а. 2025-жылдын жыйынтыгы боюнча чыныгы 8781,9 миң сомдук зыян менен чыккан.

Сунуштама: Финансылык-экономикалык көрсөткүчтөргө талдоо жүргүзүү жана кредитордук карыздарды төлөө боюнча иш-чаралар көрүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 14-мартындагы №172 токтому менен бекитилген “Жылуулук энергиясын пайдалануу” эрежелеринин талаптары менен «Чолпон-Ата жылуулук» муниципалдык ишканасынын ички ченемдик документтер шайкеш келбегендиги аныкталды. Жылуулук энергиясынын абоненттери боюнча жалпы 7740,7 миң сомдук дебитордук карыздарды өндүрүү боюнча канааттандыраарлык деңгээлде иш жүргүзүлгөн эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 14-мартындагы №172 токтому менен бекитилген “Жылуулук энергиясын пайдалануу” эрежелеринин талаптары так сакталсын, жылуулук энергиясынын абоненттери боюнча дебитордук аласаны өндүрүү боюнча иш-чаралар көрүлсүн.

Аудит мамлекеттик инспекторлор Т.Ж. Макамбаев, Н.А. Жумашева, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Чолпон - Ата шаарынын “Тазалык-Чолпон-Ата” муниципалдык ишканасы

(жетекчиси К.М.Муратбеков, эсепчиси Г.Т. Касымбекова)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн мурдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

2024-жылга МИнин бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү 28231,6 миң сом өлчөмүндө бекитилген, 26875,7 миң сомго аткарылган, мэрия тарабынан субсидия катары иш жүзүндө 15261,9 миң сомду түзсө, смета боюнча каралганы 18371,6 миң сомду түзгөн. Калкка кызмат көрсөтүүдөн 4054,3 миң сом, соода түйүндөрүнөн 744,3 миң сом, мекемелер жана ишканалардан 1672,4 миң сом, жайкы сезондо эс алуучу жайлардан” 4414,2 миң сом, талон аркылуу таштандыларды кабыл алуудан 626,0 миң сом, башка кирешелерден 102,6 миң сом түшкөн.

2025-жылга МИнин бюджетинин киреше жана чыгаша бөлүгү 32000,0 миң сом өлчөмүндө бекитилген, 33164,2 миң сомго аткарылган, мэрия тарабынан субсидия катары иш жүзүндө 14000,0 миң сомду түзсө, смета боюнча каралганы 18700,0 миң сомду түзгөн. Калкка кызмат көрсөтүүдөн 4648,6 миң сом, соода түйүндөрүнөн 822,9 миң сом, мекемелер жана ишканалардан 2311,1 миң сом, жайкы сезондо эс алуучу жайлардан” 6987,1 миң сом, талон аркылуу таштандыларды кабыл алуудан 3349,8 миң сом, башка кирешелерден 1044,6 миң сом түшкөн.

1. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Ысык-Көл райондук статистика бөлүмү тарабынан берилген маалыматка ылайык, Чолпон-Ата (*Бостери жана Бактуу-Долоноту айылдары кошулуп*) шаарынын калкынын жалпы саны 2024-жылдын 1-январына карата 26181 адам жана 2025-жылдын 1-январына карата 26545 адамды түзүп, жалпысынан алганда аудит камтыган мезгил ичинде болжолдуу эсеп менен 25388 адам эсепке алынбаганы аныкталды.

Демек, эсепке алынбай калган адамдардын саны 2024-жылда 12872 адам, бекитилген тарифке ылайык киши башына ар бир ай үчүн 30 сомдон болсо ($12\ 872 \cdot 30 \cdot 12 = 4\ 633\ 920$) 4633,9 миң сом жана 2025-жылда 12516 адам

(12 516*30*12=4 505 760) 4505,8 миң сомду түзүп, МИнин аудит камтыган мезгилде киреше бөлүгүнүн жоготуусу жалпы **9139,7 миң сомду** түзгөн.

Сунуштама: Жогоруда аталган фактылар боюнча, ишкананын бюджетинин жоготуусуна түрткү берген себептерди жана шарттарды четтетүү боюнча натыйжалуу иш-чараларды жүргүзүү менен тиешелүү кызматкерлердин (контролерлордун) жоопкерчиликти каралсын жана Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 5-апрелиндеги ПЖ №90 Жарлыгы менен бекитилген “2024-2028-жылдарга Кыргыз Республикасынын санариптик трансформациялоо концепциясы” боюнча, Кыргыз Республикасын санариптик трансформациялоону тездетүүнүн алкагында 2028-жылга карата Мамлекеттик башкарууда жана өз ара аракеттенүүдө өтмө санариптик платформаларды жана системаларды колдонуунун натыйжасында процесстерди оптималдаштыруунун эсебинен Мамлекеттик органдардын натыйжалуулугунун жогорулатулуусу эске алынсын.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын 2004-жылдын 24-январындагы №8 “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Мыйзамынын талаптары сакталбастан, 2024-жылдын 1-августунан 2025-жылдын 31-декабрына чейин камсыздандыруу төгүмдөрү жалпы **4279,5 миң сомго** аз эсептелинген, анын ичинен: *2024-жылда 966,0 миң сом, 2025-жылда 3313,5 миң сом (17,25% ордуна 2,25 % эсептелинип келген).*

Сунуштама: Камсыздандыруу төлөмдөрү боюнча жалпы **4279,5 миң сом (2024-жылда 966,0 миң сом, 2025-жылда 3313,5 миң сом)** суммасында эсептелбеген камсыздандыруу төгүмдөрү тиешелүү бюджетке калыбына келтирилсин. Эмгек акыдан камсыздандыруу төгүмдөрүн эсептөө Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө” Мыйзамына шайкеш жүргүзүлсүн, камсыздандыруу төгүмдөрүн өз убагында эсептөөгө жана бюджетке чегерүүгө көзөмөл жүргүзүлсүн.

3. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Негизги каражаттарга жүргүзүлгөн инвентаризациянын жыйынтыгында конкурс өткөрүлбөстөн **57,8 миң сомго** видео көзөмөл 2025-жылдын 20-августунда №11 келишими аркылуу ИП “Банниковдон” сатылып алынып, ишкананын имаратынын аймагына орнотулуп, баланска кириштелбегендиги аныкталды. Аудит учурунда баланска кириштелди.

4. Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2024- жылдын 22-январындагы №1-Б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик башкаруу секторунун уюмдары тарабынан бухгалтердик эсепти уюштуруу жана жүргүзүү боюнча Жобонун” 5-главасынын “Кирешелерди жана чыгымдарды эсепке алуунун принциптеринин” талаптары сакталбастан, 2024-жыл ичинде ишкананын инженер-электриги М.Исаев тарабынан **29,0 миң сом**, Мастер Т.Майреков тарабынан **5,7 миң сомдук** акча каражаты тастыктоочу иш кагаздары жок чыгышталып, аванстык отчеттору тапшырылган эмес.

Сунуштама: Тиешелүү кызмат адамдары тарабынан (мастер Т.Майреков) тастыктоочу иш кагаздары жок, чыгышталган **34,7 миң сом** өлчөмүндөгү акча каражаты калыбына келтирилсин.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын 26-беренесинин жана 6-бөлүмүнүн талаптарын бузуу менен, 2025-жылдын 25-апрелинде (лот №25042213148356), “Тазалык Чолпон-Ата” муниципалдык ишканасына компьютердик жабдууларды сатып алууга 57,8 миң сомго конкурс жарыяланып, ИП “Витенберг” - 57,1 миң сом, “Спектром” ЖЧКсы -51,1 миң сом сунуштары менен катышышып, жыйынтыгында жогору берген баа менен ИП “Витенберг” жеңүүчү деп табылып, “Спектром” ЖЧКсы сунуштаган баадан айырмасы **6,0 миң сомго** бюджеттик жоготууга алып келген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Мыйзамынын талаптары так сакталсын, бузууларга жол берген кызматкерлердин

жоопкерчиликтери каралып, **6,0 миң сом** тиешелүү кызматкерлер тарабынан калыбына келтирилсин.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы Мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары сакталбастан, ар кандай аткарылуучу кызматтар үчүн жана материалдык баалулуктарды сатып алууда жалпы *2164,3 миң сомго (2024-жылда 809,5 миң сом, 2025-жылда 1354,9 миң сом)* конкурс өткөрүлбөстөн чыгымдалган.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы Мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун” типтүү тартибинин талаптары так сакталсын. Тиешелүү кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

7.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибинин” талаптарын бузууга жол берилген, калктан таштанды чыгаруу акыларын ишкананын төлөм чогултуучулары (контролерлор) тарабынан жыйналган накталай акча каражаттары кассага кириштелбестен, ишкананын эсеп сметуна (банкка) түз тапшырылып келээри аныкталды.

Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү, инновациялык жана санариптик финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонууну өнүктүрүү жана кеңейтүү, акча каражатын жүгүртүүнүн ачык-айкындуулугуна жетишүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу максатында 2023-жылдын 29-декабрындагы 2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча Мамлекеттик программаны бекитүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын №737/67-7 токтомунун талаптары сакталбастан, “Тазалык Чолпон-Ата” муниципалдык ишкасында (09.02.2026-ж.) акча каражаттарынын накталай түрдө чыгышталып келээри аныкталды.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2018-жылдын 12-июнундагы №281 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасында чарбакер субъекттердин жана бюджеттик мекемелердин кассалык операцияларды жүргүзүү тартибинин” талаптарына Шайкеш иш алып баруусу камсыздалсын.

Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү, инновациялык жана санариптик финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү колдонууну өнүктүрүү жана кеңейтүү, акча каражатын жүгүртүүнүн ачык-айкындуулугуна жетишүү жана көмүскө экономиканы кыскартуу максатында 2023-жылдын 29-декабрындагы 2023-2027-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча мамлекеттик программаны бекитүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Банкынын №737/67-7 токтомуна ылайык, накталай түрдө акча каражаттарын жүргүртүлүүсү токтотулсун.

Аудит мамлекеттик инспектор М.А. Майдеев тарабынан жүргүзүлгөн.

“Гүлбакча” жашылдандыруу муниципалдык ишканасы

(жетекчиси Б.К. Шаменов, башка эсепчиси Э.И. Байматова)

2022-жылдын 1-январынан тартып 2023-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата жүргүзүлгөн *мурдагы* аудиттин жыйынтыгы боюнча жазма буйрук, сунуштама толук аткарылган.

2024-жылы «Бюджеттик каражаттар боюнча чыгаша сметасынын аткарылышы жөнүндө» №2 формадагы отчетуна ылайык, киреше жана чыгашалар сметасы 17620,8 миң сом өлчөмүндө бекитилген, 28483,7 миң сомго такталып, кассалык чыгымдар 27025,4 миң сомду, аныгындагы чыгымдар 27026,4 миң сомду түзгөн.

2025-жылы «Бюджеттик каражаттар боюнча чыгаша сметасынын аткарылышы жөнүндө» №2 формадагы отчетуна ылайык, киреше жана чыгашалар сметасы 31787,6 миң сом өлчөмүндө бекитилген, 53480,8 миң сомго такталып, кассалык чыгымдар 53303,1 миң сомду, аныгындагы чыгымдар 45644,7 миң сомду түзгөн.

1.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесинин талаптарын бузууга жол берилген, муниципалдык ишкана тарабынан жайыт акысынан **254,0 миң сом** өлчөмүндөгү акча каражаты ишкананын атайын эсебине кириштелген. Аудиттен кийин 254,0 миң сом 2026-жылдын 19-июнундагы №85 ТТ аркылуу калыбына келтирилди.

Жергиликтүү бюджетке жайыт акыдан жалпы 365,0 миң сом акча каражат келип түшкөн. Анын ичинен: 2024-жылы – 75,6 миң сом, 2025-жылы – 289,4 миң сом.

Ошол эле учурда, 2024–2025-жылдарга жайытка чыккан малдардын саны так аныкталбагандыгына байланыштуу, орточо эсеп менен жайытка чыккан малдардын саны катары Чолпон-Ата шаардык кеңешинин 2025-жылдын 18-августундагы №31/17-17 токтомунда көрсөтүлгөн малдын саны негиз катары алынганда, жогорудагы эсептөөлөрдүн негизинде жайыт акы: 2024-жылы 914,9 миң сомго (990,5-75,6), 2025-жылы 701,1 миң сомго (990,5-289,4) кем чогултулгандыгы аныкталды.

Жыйынтыгында, аудит камтыган мезгил аралыгында жергиликтүү бюджетке келтирилген болжолду бюджеттик жоготуу **1616,0 миң сомду** (914,9 + 701,1) түзгөн.

Сунуштама: Аудиттен кийин 254,0 миң сом 2026-жылдын 19-июнундагы №85 ТТ аркылуу калыбына келтирилгендиги эске алынсын. Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 48-беренесинин талаптары так сакталсын. Жайытка чыкчу малдын саны такталып, мындан ары бюджеттик жоготууларга жол берилбесин.

2.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын” талаптарын сактабастан, 2222-берене “Учурдагы чарбалык максаттар үчүн буюмдарды жана материалдарды алуу” аркылуу 2024-жылдын 14-майындагы №150 келишиминин негизинде “Премиял” ЖЧКсынан **1677,2 миң сомго** 280 даана металл инсталляциялары сатылып алынган, 2025-жылдын 14-майындагы №206 келишиминин негизинде “ТурАртДизайн” ЖЧКсынан **1780,0 миң сомго** 200 даана металл инсталляциялары сатылып алынган, б.а. металл инсталляцияларынын сактоо мөөнөтү бир жылдан жогору болгондуктан, аткаруучуларга (алып келүүчүлөргө) акча каражаттары 3112-берене “машиналар жана жабдуулар” аркылуу которулушу керек.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 27-сентябрындагы №5-б буйругу менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Бюджеттик классификациясынын” талаптары так сакталсын.

3.Критерийлерди бузуулар аныкталды: 2025-жылы Чолпон-Ата шаарынын Бостери айылынын “Сарала саз” аймагында сугат суусун суткалык жөнгө салуучу

бассейнди (БСР) механикалык жол менен тазалоо иштерин жүргүзүү үчүн түзүлгөн чыгымдар сметасына ылайык, Чолпон-Ата шаардык мэриясынын 2025-жылдын 5-февралындагы №50 тескемесинин негизинде “Гүлбакча” жашылдандыруу муниципалдык ишканасынын “Керемет Банк” ААКтын Чолпон-Ата шаарындагы филиалындагы банктык эсебине 708,4 миң сом өлчөмүндө акча каражаты которулган. Иш жүзүндө БСРди тазалоо иштерине жалпы 673,4 миң сом чыгышталган, анын ичинде: күйүүчү майларды сатып алууга 454,7 миң сом, атайын техникаларга унаа тетиктерди сатып алууга 218,6 миң сом, банктын кызмат акысына 0,1 миң сом. Натыйжада, 35,0 миң сом өлчөмүндө акча каражаты үнөмдөлгөн. Бирок, үнөмдөлгөн акча каражаттарды пайдалануу боюнча Чолпон-Ата шаарынын мэриясы тарабынан кошумча буйрук же тескеме чыгарылбастан, МИ тарабынан үнөмдөлгөн **35,0 миң сомго** атайын техникалары үчүн унаа тетиктери сатылып алынган, о.э. белгиленген максатка ылайык пайдаланылбагандыгы, б.а. максатсыз пайдаланылгандыгы аныкталды.

Сунуштама: Чолпон-Ата шаарынын Бостери айылынын “Сарала саз” аймагындагы Сугат суусун суткалык жөнгө салуучу бассейнинин тазалоодон үнөмдөлгөн **35,0 миң сом** өлчөмүндөгү акча каражаты жергиликтүү бюджетке кайтарылсын.

4.Критерийлерди бузуулар аныкталды: 2024-жылы Муниципалдык ишканасы Чолпон-Ата шаарынын борбордук көчөсүнүн жол жээктерине 291,6 миң сомго 1084 түп көчөттөрдү сатып алып отургузган. Бирок, 2024-жылы Чолпон-Ата шаарынын борбордук көчөсүнүн жолу кеңейтилип жаңы жасалып жаткан учурда жалпы баасы 273,6 миң сомду түзгөн 1024 түп көчөттөр жараксыз абалга келген. Кээ бири атайын техника менен түртүрүлгөн, кээ бири башка жакка көчүрүлгөндө тамыр алышкан эмес. Себеби, Чолпон-Ата шаардык мэриясы тарабынан 2024-жылы Чолпон-Ата шаарынын борбордук көчөсүнүн жолу кеңейтилип жаңы жасала тургандыгы тууралуу маалымат Муниципалдык ишканага берилген эмес. Жыйынтыгында, **273,6 миң сом** өлчөмүндө бюджеттик жоготууга алып келген.

Сунуштама: Мындан ары, жергиликтүү бюджеттин жоготуусуна жол бербөө максатында тиешелүү чаралар көрүлсүн.

5.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын 2009-жылдын 26-январындагы №30 “Жайыттар жөнүндө” Мыйзамынын (Кыргыз Республикасынын 2025-жылдын 18-июлундагы №150 Мыйзамына ылайык күчүн жоготкон) 8-беренесине ылайык, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органы же жайыттарды пайдаланууну уюштуруу боюнча ыйгарым укук берилген муниципалдык ишкана жыл сайын жайыттарды пайдалануунун планын иштеп чыгууга милдеттүү. Бирок, 2024-2025-жылдарга карата жайыттарды пайдалануунун планы иштелип чыккан эмес.

Белгилей кетсек, Муниципалдык ишканага жайыт комитеттеринин милдетин аткаруу Чолпон-Ата шаардык мэриясынын 2025-жылдын 29-августундагы №391 тескемесинин негизинде өткөрүлүп берилген.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын 2025-жылдын 18-июлундагы №149 “Жер жөнүндө” кодексинин 21-беренесине ылайык, жайыттарды пайдалануунун жылдык планы иштелип чыгып, шаардык кеңеш тарабынан бекитилсин. О.э. жайыттарды пайдалануунун жылдык планынын аткарылышы боюнча отчет шаардык кеңештин кароосуна жана бекитүүсүнө белгиленген тартипте сунушталсын.

6.Критерийлерди бузуулар аныкталды: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун 2-пунктунун талабы сакталбастан, Муниципалдык ишканада “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” бекитилген эмес.

Сунуштама: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтомунун талаптары так сакталсын жана “Сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун эрежелери” иштелип чыгып, бекитилсин.

Аудит мамлекеттик инспекторлор Э.Э. Садыков, Н.А. Жумашева, Н.М. Мурзабеков тарабынан жүргүзүлгөн.

Жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча:

- Кыргыз Республикасынын Президентинин Ысык-Көл облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнө, шаардык Кеңештин төрагасына- Отчет;
- Чолпон-Ата шаардык мэриясына- Отчет; Жазма буйрук;
- аудит жүргүзүлгөн мекемелердин, ишканалардын жетекчилерине аудиттин жыйынтыгы жөнүндөгү Жазма буйруктар, Сунуштар жөнөтүлсүн.

Жетекчи

А.С. Ибрагимов

Аткарган: топтун жетекчиси-маминспектор А.Ж. Усупов